

Valintaesitys maakunnan yhteistyöryhmän sihteeristön käsittelyyn

Hankkeen julkinen nimi	Epäorgaanisen kiertotalouden hubi – ICE-H
Hakemusnumero	405600
Valintakokouksen päivämäärä	28.1.2025
Hakijan virallinen nimi	Oulun yliopisto
Toteuttaja	Oulun yliopiston Tuotantotalouden tutkimusyksikkö
Toimintalinja	TL 2
Erityistavoite	E.t. 2.3 Kiertotalouteen siirtymisen edistäminen
Alkamispäivämäärä	1.3.2025
Päätymispäivämäärä	28.2.2027

Hakijan esittämä kuvaus hankkeen sisällöstä

Tulevaisuudessa on oleellista siirtyä kohti puhdasta tuotantoekosysteemiä, jossa arvokkaat resurssit hyödynnetään tehokkaasti ja kestävästi. Tämän hankkeen tavoitteena on luoda epäorgaanisen kiertotalouden liiketoiminta-alusta, joka sisältää tutkijat, viranomaistahot ja yritykset triple helix -mallin mukaan. Hanke jatkaa hiljattain päättyneen Oulun yliopiston profiloitumishankkeen ”InStreams Hub” toimintaa jalkauttaen sitä lähemmäs yrityksiä.

Liiketoiminta-alustalle luotava yritysekosysteemi rakentuu suurten veturiyritysten ympärille, jotka toimivat epäorgaanisen kiertotalouden synnyttäjinä tuottaen suuria määriä sivuvirtoja, joiden hyödyntämisessä on vielä paljon lunastamatonta potentiaalia. Liiketoiminta-alusta nostaa alueellisen kiertotalouden uudelle tasolle niin tutkimuksen kuin käytännön toimenpiteiden kautta yrityksissä. Uusimman tutkimustiedon tuominen mukaan toiminnan kehittämiseen on tärkeää, mutta tiedon soveltamisen ja kaupallistamisen kohteet ovat yrityksissä. Tämän vuoksi yritysten osallistaminen tutkimuslaitosten kiertotaloutta edistäviin ponnistuksiin on erittäin oleellista.

Hankkeen toimenpiteiden seurauksena syntyy uusia epäorgaanisen kiertotalouden arvoketjuja, teollisia symbiooseja, yritysklustereita, tutkimuslähtöisiä spin-off-yrityksiä ja start-up-yrityksiä puuttuviin palasiin arvoketjuissa sekä uusia ratkaisuja ja teknologioita, jotka ovat kansallisesti ja kansainvälisesti skaalattavissa.

Kohderyhmät

Metalli- ja kaivosteollisuus esim. SSAB, Outokumpu, Boliden, Agnico-Eagle, Tapojärvi sekä suurten veturiyritysten ympärille rakentunut PK-sektori. Roolina olla mukana rakentamassa epäorgaanisen kiertotalouden alustaa yksityisen sektorin edustajina.

Välillisinä kohderyhminä Oulun kaupunki / BusinessOulu. Roolina olla tukemassa alustan kehitystä julkisen sektorin edustajana. Alueelliset lupaviranomaiset. Kiertotalouden ratkaisuisia ympäristöluvitus on yksi kriittinen tekijä, mistä syystä on tärkeää osallistaa myös lupaviranomaisia alustan toimintaan.

Lisäksi haetaan yhteistyökumppaneita kansainvälisistä verkostoista, joissa Oulun yliopisto on mukana mm. EIT Raw Materials, EIT Digital, BIC, ESTEP, Advanced Materials for Batteries (S3platform), CLC.

Tavoitteet

Hankkeen keskeisenä tavoitteena on luoda epäorgaanisen kiertotalouden liiketoiminta-alusta, joka edistää teollisten sivuvirtojen hyödyntämistä ja muita kiertotalouden ratkaisuja käytännön tasolla. Hankkeella täydennetään olemassa olevaa osaamista ja huippututkimusta yritysrajojen haltuunotolla ja osallistamisella. Hankkeessa luotavalla epäorgaanisen kiertotalouden liiketoiminta-alustalla haetaan kansallista ja kansainvälistä vaikuttavuutta luomalla uusia, kestäviä ja skaalautuvia kiertotalouden ratkaisuja ja teknologioita. Liiketoiminta-alusta tukee toteutettua huippututkimusta, osallistaa yrityksiä tutkimustoimintaan sekä tarjoaa yrityksille matalan kynnyksen mahdollisuuksia kehittää uutta liiketoimintaa ja pilotoida uusia ratkaisuja.

Hankkeen tuloksena synnytetty uusi epäorgaanisen kiertotalouden liiketoiminta-alusta kattaa yritykset, yhteisöt, tutkimusorganisaatiot sekä viranomaiset. Hankkeessa luodaan toimintatavat ja käytänteet alustalla organisoitavalle yhteistyölle ja varmistetaan toiminnan jatkuvuus hankkeen päätyttyä.

Toimenpiteet

Hankkeen keskeiset toimenpiteet ja tehtävät on jaettu oheisiin työpaketteihin:

TP0: Hankkeen koordinointi ja viestintä (3/2025–2/2027)

Toimenpide: Työpakettien puitteissa koordinoidaan hanketta, järjestetään ohjausryhmän kokouksia ja muita hankkeen toiminnan olennaisia kokouksia, sekä raportoidaan hankkeen toteutuminen rahoittajalle. Lisäksi viestitään hankkeen toteutumia ulkoisille sidosryhmille.

TP1: Toimijoiden kartoitus ja kontaktointi (3/2025–11/2025)

Toimenpide: Kartoitetaan ja kontaktoidaan toiminnan kannalta oleelliset yritykset sekä muut sidosryhmät. Benchmarkataan vastaavaa toimintaa kansainvälisesti. Lisäksi suunnitellaan alustan toimintaa ja asetetaan tavoitetila.

Tulos: Toimijakartta ja yhteistyöverkostot kattaen hankkeen kannalta oleellisia sidosryhmiä.

TP2: Liiketoiminta-alustan rakentaminen (12/2025–7/2026)

Toimenpide: Rakennetaan epäorgaanisen kiertotalouden liiketoiminta-alusta, sitoutetaan yritykset sekä muut toimijat alustalle, sekä luodaan käytänteet operatiiviselle toiminnalle.

Tulos: Liiketoiminta-alusta, johon on sitoutettu oleellisia yrityksiä ja sidosryhmiä. Alustan operatiiviselle toiminnalle on olemassa käytänteet.

TP3: Alustan operatiivinen toiminta, jatkokehitys ja jatkuvuus (8/2026–2/2027)

Toimenpide: Käynnistetään operatiivinen toiminta alustalle, kehitetään alustan toimintaa, sekä varmistetaan alustan toiminnan jatkuvuus. Lisäksi luodaan hankkeistuksia havaituille tarpeille.

Tulos: Käynnistynyt alustan toiminta, jonka toiminnan jatkumista ylläpidetään ja kehitetään hankkeen ajan.

Tulokset

Epäorgaanisen kiertotalouden liiketoiminta-alustan kautta tavoitellaan:

- uusia, kestäviä ja globaalisti skaalattavissa olevia kiertotaloudellisia ratkaisuja, teknologioita ja symbiooseja (1 kpl)
- uusia tunnistettuja epäorgaanisen kiertotalouden arvoketjuja (1 kpl)

- uusia potentiaalisia yritysklustereita (1 kpl)
- uusia TKI-hankeistuksia kansallisessa ja kansainvälisessä yhteistyössä (1 kpl)
- kansainvälisen yhteistyön vahvistamista verkostojen toimintaan osallistumisella
- sekä olemassa olevan ja uuden kiertotalousliiketoiminnan kehitystä.

Lisätietoja hakemuksesta

Kustannusarvion jakaantuminen:			
Palkat	116.771 €	EU + valtio 80 %	130.785 €
Flat rate 40 %	46.708 €	Omarahoitus 9,4 %	15.346 €
		Kuntarahoitus 10 % (ei sitoumusta)	16.348 €
Nettokustannusarvio	163.479 €	Yksityinen rahoitus (Tapojärvi Oy)	1.000 €

Rahoittajan arvio hankkeesta

Hakemus on kirjoitettu hyvin ylätasolla eikä hankesuunnitelmasta käy ilmi, millaisia yrityksiä yliopisto aikoo lähestyä, mitkä yritykset olisivat toiminnasta kiinnostuneita ja millaista tutkimusosaamista yritykset pääsisivät hyödyntämään.

Lähes puolet hankkeen toteuttamisajasta on omistettu yritysverkoston kartoittamiseen ja kontaktointiin sekä tavoitetilan asettamiselle. Yritysten sitouttamiseen liiketalousalustalle on varattu aikaa 8 kk, samalla kun liiketalousalustaa rakennettaisiin. Vasta hankkeen viimeisten seitsemän kuukauden aikana liiketalousalusta olisi toiminnassa ja sen toimintaa kehitettäisiin.

Esittelijälle ei muodostu hakemuksesta kokonaiskuvaa, mitkä yritykset olisivat kiinnostuneita osallistumaan liiketoiminta-alustan toimintaan ja mitä toimintaa alusta tarjoaisi. Hakemuksesta ei aukea, tulisiko liiketoiminta-alusta toimimaan vain esimerkiksi verkossa, vai sisältyisikö hankkeeseen myös muuta toimintaa. Hakija ei ole avannut, miten tutkimuksen, virnaomaisen ja yritysten välinen yhteistyö liiketoiminta-alustalla tehostuu, eikä myöskään sivuvirtojen käytön tehostumista, ts. alustan operatiiviset toiminnot jäävät pimettiin. Näin olleen hankkeen toteuttamisen seuranta on varsin vaikeaa, eikä hanke täytä kaikkia yleisiä valintaperusteita konkreettisen ja seurattavan hankesuunnitelman osalta.

Toimintaan sitoutuneiden yritysten määrä on varsin vähäinen. Oulun yliopistolla on tehty pitkään työtä epäorganisen kiertotalouden parissa, joten yritysverkostojen voisi olettaa olevan jo hakuvaiheessa paremmin koossa ja hankkeen tältä osin paremmin valmisteltu.

Esittelijän arvion mukaan hankesuunnitelma on liian auki, tavoitetilaa ei ole asetettu, eikä toimintaa määritetty. Hanke ei täytä Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027-ohjelman yleistä valintaperustetta 3: ”Hankkeella on konkreettinen hankesuunnitelma, joka pohjautuu tunnistettuun tarpeeseen ja joka edistää Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan ohjelman erityistavoitteen tavoitteiden tuloksellista toteutumista. Hankkeen eteneminen on seurattavissa ja todennettavissa hankesuunnitelman perusteella.”

Hanketta ei esitetä rahoitettavaksi.

Arviointipisteet: ei pisteytetty, kaikki yleiset valintaperusteet eivät täyty.

Ratkaisun perustelut ja jatkotoimenpiteet

Hanke ei täytä kaikkia yleisiä valintaperusteita. Hankkeelle ei myönnetä tukea, jos hanke tai tuen saaja ei täytä yleisiä valintaperusteita (Laki alueiden kehittämisen ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan hankkeiden rahoittamisesta 757/2021 37 §).

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen EURA-ryhmä 12.12.2024

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen Elinkeino- ja luonnonvara -teemaryhmän kokous 25.11.-5.12.2024
(sähköinen käsittely).

Pohjois-Pohjanmaan MYR-sihteeristö 28.1.2025.

Rahoittaja ~~puoltaa~~ / **ei puolla** hakemuksen hyväksymistä